

MOBILIZACIJA JAVNOSTI ZA SUDJELOVANJE U POSTUPCIMA PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

PREZENTACIJA 2. dio

Sudjelovanje javnosti: instrumenti, praksa, pomoć

Dušica Radojčić, dipl.pol. (Zelena Istra)

Pula, 16. lipnja 2008.

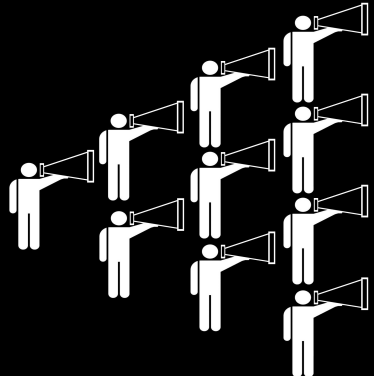
MOBILIZACIJA JAVNOSTI ZA SUDJELOVANJE U POSTUPCIMA PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

CARDS 2004 - Program Europske unije za Hrvatsku

- 1. Toleriranje uloge javnosti**
- 2. Investitori ne vide pozitivne strane sudjelovanja javnosti**
- 3. Dobro organizirano sudjelovanje javnosti je višestruko korisno**
- 4. Što doprinosi uspjehu sudjelovanja javnosti?**
- 5. Praktični savjeti za organiziranje sudjelovanja javnosti**
 - a) Identifikacija zainteresirane javnosti**
 - b) Organizacija sudjelovanja javnosti**
 - c) Metode komunikacije**

TOLERIRANJE ULOGE JAVNOSTI

PREDRASUDA :

Javnost donosi loše, nestručne, neutemeljene odluke, nedovoljno koristi znanstvene informacije i tehničke analize.

PUO je fundamentalno tehnički proces donošenja odluka – sudjelovanje javnosti je marginalni dodatak.

STRUČNOST KAO IZGOVOR ZA IZOSTANAK ODGOVORNOSTI PREMA GRAĐANIMA

Takav način odlučivanja ne vodi računa o javnom interesu, interesu lokalne zajednice, transparentnosti odlučivanja i nužnosti za demokratskom procedurom.

INVESTITORI NE VIDE POZITIVNE STRANE SUDJELOVANJA JAVNOSTI...

... jer mu nikada nisu ni dali pravu šansu.

Ranim i djelotvornim sudjelovanjem javnosti:

- ▶ lakše se rješavaju problemi nerazumijevanja
- ▶ lakše se identificiraju kontroverzne točke projekta i lakše se pristupa njihovom rješavanju
- ▶ izbjegavaju se "zaustavite projekt" i "samo preko mene mrtvog kampanje" (i okolišni problemi)
- ▶ izmjene projekta u fazi planiranja jednostavnije su i jeftinije od izmjena na projektu razvijenom u cijelosti

ŠTO ĆE OTEŽATI PIONIRSKE POKUŠAJE ORGANIZIRANJA "PRAVOG" SUDJELOVANJA JAVNOSTI

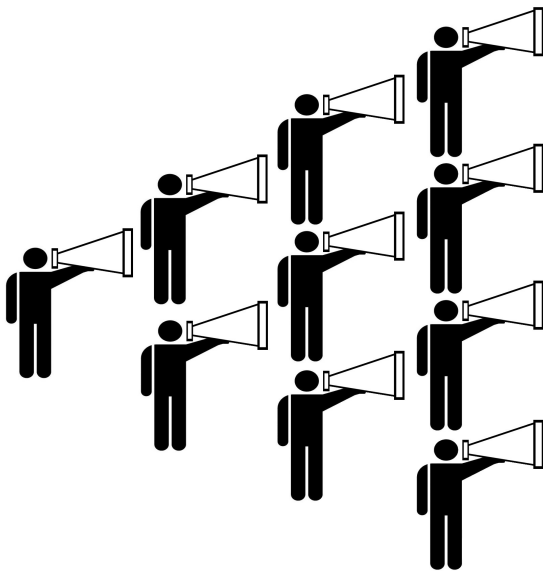
Niska kultura participativnog odlučivanja

**Pomanjkanje znanja i vještina u oblikovanju i
vođenju participativnih procesa**

Nepostojanje primjera dobre prakse

SAMO PREKO MENE MRTVOG

Zbog dosadašnje nemogućnosti djelotvornog sudjelovanja u odlučivanju:

- ▶ ljudi su skloni udruživanju u građanske inicijative ili udruge s ciljem suprotstavljanja projektima (interesima, rješenjima, odlukama)
- ▶ javnost će biti skeptična, i u slučaju nabolje volje da se započne s boljom praksom SJ, u pogledu rezultata
- ▶ trebat će u početku uložiti više truda za organiziranje smislenog sudjelovanja javnosti
- ▶ potrebno je objasniti zainteresiranoj javnosti da se radi o mogućnosti da ostvare neke svoje zahtjeve i interese

DOBRO ORGANIZIRANO SUDJELOVANJE JAVNOSTI JE VIŠESTRUKO KORISNO

- ▶ **Može li javnost doprinijeti procesu odlučivanja?**
- ▶ Sudjelovanje javnosti može poboljšati kvalitetu planova ili projekata.
- ▶ **Je li javnost neophodna za primjenu/implementaciju, može li blokirati proces odlučivanja ili primjene?**
- ▶ Sudjelovanje javnosti može poboljšati implementaciju i spriječiti često skupe odgode, odugovlačenja.
- ▶ **Je li javnost direktno pogođena i ima li direktan interes u pitanjima o kojima se odlučuje?**
- ▶ SJ ima i svoju "moralnu" stranu – upotpunjuje predstavničku demokraciju i štiti prava građana.
- ▶ **Postoji li jaz između građana i politike(čara)?**
- ▶ Sudjelovanjem javnosti promiče se aktivno građanstvo.

ŠTO DOPRINOSI USPJEHU SUDJELOVANJA JAVNOSTI

OTVORENOST

Svi akteri moraju imati mogućnost utjecaja na odluke.

ZAŠTITA TEMELJNIH VRIJEDNOSTI

Svi akteri moraju osjećati povjerenje da njihove temeljne vrijednosti neće biti dovedene u pitanje.

SMISAO

Osigurati smislenost cijelog postupka.

PRAKTIČNI SAVJETI ZA ORGANIZIRANJE SUDJELOVANJA JAVNOSTI

Lokalna zajednica - zainteresirana javnost

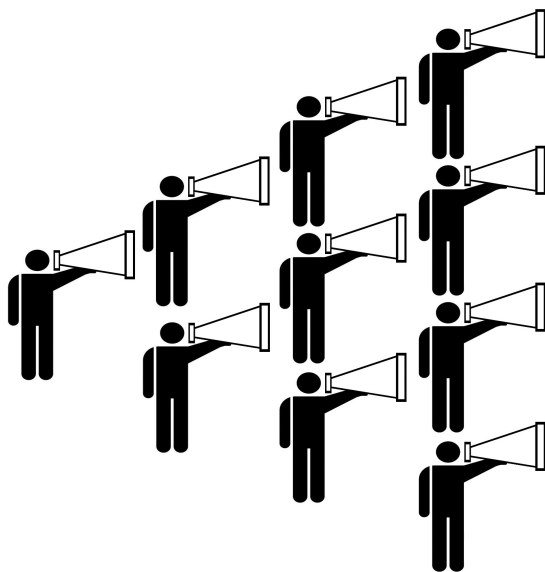
Lokalna zajednica je pod najvećim utjecajem, a od zahvata često ima najmanju korist. Zahvati u prostoru ili projektu poduzimaju se ili zbog neke tržišne mogućnosti ili zbog potreba zajednice. I u jednom i u drugom slučaju potrebno je ispitati i razgovarati, i to prije nego li se započne s procesom planiranja, o prihvatljivoj razini promjena za lokalnu zajednicu, ali i o podjeli dobiti odnosno o ustupcima lokalnoj zajednici. Jer upravo će lokalna zajednica morati živjeti s posljedicama odluke.

IDENTIFIKACIJA ZAINTERESIRANE JAVNOSTI

- ▶ **Najteže pitanje: Što je ili tko je javnost?**
- ▶ **Svi koji u specifičnom slučaju imaju neki interes, pojedinci ili organizacije pod pozitivnim ili negativnim utjecajem nekog projekta.**

Najvažnije je da SVI predstavnici zainteresirane javnosti sudjeluju u proceduri.

Kako?

IZRADA POPISA AKTERA

- ▶ **Izrada preliminarnog popisa mogućih aktera (zainteresirane javnosti),**
- ▶ **Pozivanje odabranih aktera za pomoć u daljnjoj identifikaciji aktera (taj posao mogu odraditi i unajmljeni konzultanti),**
- ▶ **Utvrđivanje postojećih (različitih) viđenja problema,**
- ▶ **Identificiranje razloga zabrinutosti pojedinih aktera,**
- ▶ **Procjena resursa na raspolaganju akterima (informacije, vještine, vrijeme, sredstva, moć itd.).**

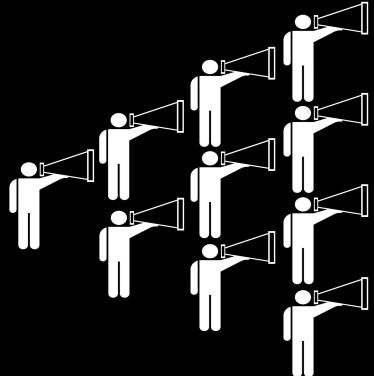

ORGANIZACIJA SUDJELOVANJA JAVNOSTI

Obuhvaća:

- ▶ Primjereno i dovoljno informiranje
- ▶ Planiranje sudjelovanja javnosti (identifikacija aktera, vremenski okvir, metode, proračun, mjesto događanja, pristup komentarima i primjedbama javnosti)
- ▶ Financijsku podršku sudjelovanju

RAZINE UKLJUČIVANJA JAVNOSTI

- 1. Informiranje** - ili jednosmjerni protok informacije od nositelja zahvata/tijela nadležnog za provedbu postupka i odlučivanje prema javnosti.
- 2. Konzultiranje** - dvosmjerni protok informacija između javnosti i nositelja zahvata koji omogućava javnosti da iznese svoje stavove o predloženom zahvatu.
- 3. Sudjelovanje** - interaktivna razmjena između javnosti i nositelja zahvata koja obuhvaća zajedničku analizu i usuglašene zaključke o prijedlogu zahvata i njegovom utjecaju.
- 4. Pregovaranje** - "licem u lice" između ključnih aktera zainteresirane javnosti i nositelja zahvata s ciljem izgradnje konsenzusa putem obostrano prihvatljivog rješenja (na primjer dogovorom o mjerama ublažavanja negativnog utjecaja i kompenzacijskim mjerama).

OPERATIVNI PRINCIPI

Sudjelovanje javnosti trebalo bi:

- ▶ započeti rano i trajati tijekom cijelog postupka procjene utjecaja biti dobro planirano i fokusirano na dijelove o kojima se može pregovarati
- ▶ pružati podršku sudionicima
- ▶ biti pravovremeno organizirano i optimizirano
- ▶ otvoreno i transparentno
- ▶ biti u skladu s kontekstom
- ▶ biti vjerodostojno i strogih načela
- ▶ pružiti financijsku podršku sudjelovanju

METODE KOMUNIKACIJE

Temeljni princip

P OLITIKA OTVORENIH VRATA PRIJE I TIJEKOM CIJELE PROCEDURE PUO.

Dijalog mora biti integriran u proceduru PUO i dovesti do stvarnog utjecaja na proces donošenja odluka. Treba poslušati sva mišljenja, ozbiljno razmotriti razloge zabrinutosti svih aktera, voditi računa i o interesima onih koji ih nisu sami u stanju zagovarati.

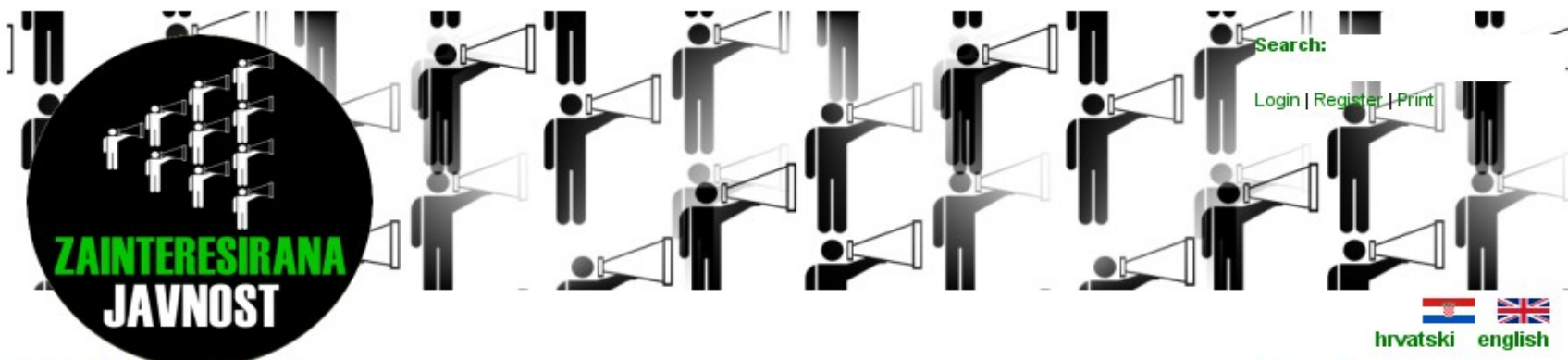

- ▶ javnost se, osim oglasom u novinama, može informirati putem letaka, biltena, brošura, postera, video medija i putem interneta,
- ▶ o razvojnom se projektu od najranije faze mogu organizirati predstavljanja i uz pomoć fotografija, skica, simulacija u prostoru,
- ▶ ispitati mišljenje, stavove, razloge zabrinutosti lokalne javnosti može se putem anketa, upitnika, intervjua, organiziranim zajedničkim šetnjama lokacijama budućeg zahvata, organiziranjem sastanaka s predstavnicima zainteresirane javnosti,
- ▶ otvoreni telefoni za sva pitanja, u idealnom slučaju mogućnost direktnog kontakta s nekom od odgovornih osoba investitora,
- ▶ učešće u aktivnostima može se osigurati putem sastanaka ili organiziranjem konzultacijskih ili radnih grupa,
- ▶ studije utjecaja na okoliš mogu biti dostupne na internetu, u javnim prostorima poput gradskih knjižnica i čitaonica, sažeci mogu biti tiskani i distribuirani lokalnoj javnosti; trebalo bi osigurati i mogućnost kupnje tiskanih primjeraka cjelovitog teksta studije po prihvatljivim cijenama.

Niska kultura participativnog odlučivanja će i dovoljno artikulirane nove zakonske propise učiniti nedjelotvornima i cijeli se postupak PUO, kao i do sada, može svesti na objavu informacije u medijima ili web stranici donositelja odluka s pozivom javnosti na sudjelovanje, koje se, ako se i dogodi, neće uzimati u obzir ili poštivati. I isprike će uvijek biti iste: sudjelovanje javnosti je prepreka brzom i racionalnom odlučivanju i zahtijeva veliki napor, skepsa u pogledu mogućnosti javnosti da donese dobru odluku, pomanjkanje znanja i vještina u oblikovanju i vođenju participativnih procesa zbog nedostatka primjera dobre prakse.

POMOĆ

http://mojapuo.zelena-istra.hr/bin/view/MojaPUO

ti odlučuješ o svom okolišu!

[O projektu](#) [Kontakt](#) [Pomoć](#)

Main menu .

[MojaPUO](#) » [WebHome](#)

[Novosti](#)

[Publikacije projekta](#)

[Pitajte - Odgovaramo](#)

[Studije utjecaja na okolis](#)

[Primjedbe-studije utjecaja na okoliš](#)

[Primjedbe-eksploatacija mineralnih sirovina](#)

[Primjedbe na SUO ŽCGO "Kaštijun" Pula](#)

[Primjedbe-prostorni planovi](#)

[Primjedbe-zaštita prirode](#)

[Primjedbe-planovi gospodarenja otpadom](#)

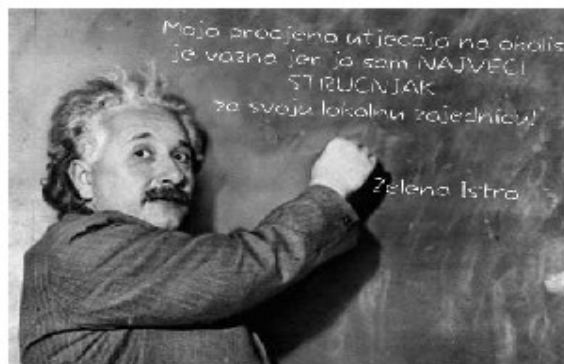
[Izveštaji za medije](#)

[Propisi](#)

[Literatura](#)

[Korisni linkovi](#)

Dobrodošli na web stranice projekta Moja PUO!

Postojeći hrvatski Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš ne omogućava učinkovito sudjelovanje javnosti u procesu odlučivanja i to je jedna od njegovih glavnih slabosti. Postoji velika neravnoteža u snagama u svim postupcima PUO: oni koji utječu na okoliš daleko su premoćniji od onih koji su pogođeni utjecajem na okoliš. Osim toga, u tim se postupcima najviše čuje "glas stručnjaka", a vrlo malo ili gotovo ništa "glas naroda". Istina o utjecaju vrlo se često prilagođava interesima investitora. Izostanak učinkovitog sudjelovanja javnosti pokazao se u mnogim slučajevima i kontraproaktivnim jer frustrirani građani biraju druga sredstva, vrlo često ekstremna. Nedostatak pravovremene i iscrpne informacije i neučinkovito sudjelovanje

Važne novosti ([pročitaj...](#))

- ◆ 20. i 21.5.2008. - Seminari o sudjelovanju javnosti u Splitu i Pločama
- ◆ 18.04.2008. - Istarska županija pozvala na komentiranje Plana gospodarenja otpadom
- ◆ 2.04.2008. - Vojne aktivnosti se i dalje nameću kao prioritet za društvo
- ◆ 21.02.2008. - Inicijativa građana za uvođenje reda u radu kamenoloma Istarskoj županiji podnijela svoje zahtjeve
- ◆ 28.01. do 27.02.2008. - Javni uvid u Studiju utjecaja na okoliš magistralnog plinovoda Vodnjan-Umag

Ova prezentacija održava se u sklopu projekta "Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš" (CARDS program Europske unije za Hrvatsku)

Za više informacija o projektu:

Zelena Istra

Gajeva 3, HR - 52100 Pula

Tel. i faks: ++385 (0)52 506 065

E-mail: udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr, internet stranice: <http://www.zelena-istra.hr>

Delegacija Europske komisije u Hrvatskoj

Trg žrtava fašizma 6, HR - 10000 Zagreb

Tel.: ++385 (0)1 4896 500, faks: ++385 (0)1 4896 500

E-mail: delegation-croatia@ec.europa.eu, internet stranice: <http://www.delhrv.cec.eu.int/en>

Projektni partneri: udruge za zaštitu okoliša "Sunce" iz Splita, "Zeleni Osijek" iz Osijeka, "Franjo Košćec" iz Varaždina, "Eko Pan" iz Karlovca i "Divina Natura" iz Metkovića

Stavovi izneseni u ovoj prezentaciji ne odražavaju nužno stavove Europske komisije.

This project is funded by European Union

"The European Union is made up of 25 Member States who have decided to gradually link together their know-how, resources and destinies. Together, during a period of enlargement of 50 years, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms. The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders".

The European Commission is the EU's executive body.